RAMAGO.NET
PODNIKÁNÍ · OSOBNÍ ROZVOJ · ZÁBAVA

UKÁZKA Z KNIHY

Tištěnou knihu nebo eBook si můžete pořídit na **www.bezflastru.cz**

BEZPEČNOST PRÁCE BEZ FLASTRU

ROMAN A. MASARYK

13 kroků k BOZP a PO bez zbytečných pokut

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Masaryk, Roman A.
Bezpečnost práce bez flastru / Roman A. Masaryk. -- Praha : Ramago.net, 2020. -- 1 online zdroj
Podnázev na 1. straně souboru: 13 kroků k BOZP a PO bez zbytečných pokut. -- Obsahuje bibliografii a bibliografické odkazy

ISBN 978-80-904861-4-0 (online ; pdf)

* 331.45 * 614.84 * (437.3) * (035)
– bezpečnost práce -- Česko
– požární ochrana -- Česko
– příručky

331 - Práce [4]

Poprvé publikováno v České republice v roce 2020 společností
RAMAGO.NET LTD.
Enterprise House, 2 Pass Street, OL9 6HZ, Oldham, Manchester, UK

prostřednictvím

RAMAGO.NET Ltd, organizační složka
Bořivojova 878/35
Praha 3, 130 00
(www.ramago.net)

1 3 5 7 9 10 8 6 4 2

Copyright © Roman A. Masaryk 2020
Copyright © RAMAGO.NET, 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být reprodukována či přenášena v jakékoli formě a jakýmikoliv prostředky, elektronickými či mechanickými, včetně kopírování, pořizování nahrávek, ukládání na datových nosičích nebo ve vyhledávacích systémech, bez předchozího písemného souhlasu nakladatele.

Vytištěno v České republice společností
Tribun EU s.r.o. (knihovnicka.cz)

ISBN 978-80-904861-3-3 (brožovaná)
ISBN 978-80-904861-4-0 (online; pdf)

Upozornění

Lidé se ptají: „Co nejméně musíme udělat, aby nebyl průšvih?“ Tato příručka ukazuje minimální rozsah zajištění bezpečnosti práce[1] a požární ochrany, který je společný pro všechny zaměstnavatele. Několikrát zde bude zdůrazněno, že se jedná skutečně o minimum. Naše dosavadní dlouholetá praxe ukazuje, že **zajištění těchto 13 bodů by nemělo vést k pokutě**, ale pouze k případné nápravě nebo doplnění zavedené praxe u vás ve firmě. Vždy se dají věci udělat lépe a vždy lze nalézt závadu. Je to proto, že bezpečnost práce je věc dlouhodobá a také se stále vyvíjí. V závislosti na činnosti, kterou vykonáváte, mohou být požadovány další věci, které sice vždycky budou spadat pod některý z těchto třinácti bodů, ale nemusí být v knize ani zmíněny protože jsou specifické pro vaše podnikání. Kniha si neklade za cíl být **vyčerpávající učebnicí ani podrobným návodem.**[2]

> Bylo by z mé strany projevem velké arogance prohlásit za inspektory, že zajištění uvedených kroků vás za každých okolností ochrání. Určitá dávka pokory je v tomto případě na místě. Inspektoři jsou rozumní lidé, ale budeme-li bohorovně trvat na tom, že „takhle to stačí, oni to vezmou,“ velmi snadno nám dokážou, že jsme na omylu. Mnoho našich klientů aplikací těchto postupů absolvovalo inspekci úspěšně bez závad nebo s drobnými závadami k odstranění, každopádně bez pokuty. Budete-li si ovšem nejistí, zda ve vašem oboru tento rozsah stačí, konzultujte.
>
> Guruova praktická poznámka o skromnosti

1 Celý správný název je bezpečnost a ochrana zdraví při práci s obecně užívanou zkratkou BOZP. V příručce bude zpravidla používána nesprávná, ale kratší a známější varianta bezpečnost práce.

2 Kniha také neřeší „nebezpečné“ provozy. Provozujete-li sklad paliv nebo výrobu s nebezpečím výbuchu, může pro vás být například rada „najít si technika požární ochrany“ nevhodná, protože tam jeho kvalifikace nemusí stačit. Budete potřebovat odborně způsobilou osobu a svěřit se jí do péče. Drtivé většině z vás pro seznámení s problematikou ovšem poslouží příručka velmi dobře.

UKÁZKA • Objednat lze na www.bezflastru.cz

Určitou část úkonů si můžete zajistit sami, jste-li přesvědčeni, že vaše znalost problematiky je dostatečná. Podívejte se, jak tuto „svépomoc“ definují právní předpisy.

Bezpečnost práce (BOZP) svépomocí

Sami si můžete zajišťovat bezpečnost práce, jestliže — slovy zákona[3] — máte **dostatečné znalosti** a zároveň zaměstnáváte **25 a méně zaměstnanců**. Pracuje-li u vás více než 25 zaměstnanců nebo si přiznáte, že vaše znalosti bezpečnosti práce nejsou dostačující, potřebujete si najít „odborně způsobilou osobou v prevenci rizik“ (bezpečák) nebo se jí sami stát.

Požární ochrana (PO) svépomocí

V požární ochraně potřebujete k části úkonů vždy **kvalifikaci bez ohledu na počet** zaměstnanců.[4] Najděte si „odborně způsobilou osobu v požární ochraně“ nebo „technika požární ochrany“.[5] Obvykle je možné najít člověka, který má kvalifikaci v požární ochraně i v bezpečnosti práce a pokryje vám obě oblasti.

Přesto si však i část úkonů v PO můžete zajišťovat následně sami, například školení. Osoba s odbornou způsobilostí proškolí vedoucí zaměstnance a ti pak mohou školit další zaměstnance.

3 Zákon 309/2006 Sb. zajištění dalších podmínek BOZP, §9 odst. 2 a 3

4 Zákon 133/1985 Sb. o požární ochraně, §11

5 Oba výrazy jsou oficiálními názvy kvalifikací v požární ochraně. Podmínky pro jejich získání vyplývají z vyhlášky 246/2001 Sb. o požární prevenci

Pro koho tato příručka je?

Jestliže se vaše činnosti odehrávají převážně v **kanceláři** nebo menší **prodejně**, jste obchodní zástupci, právníci, grafici apod., je tato příručka vytvořena speciálně pro vás. Lze očekávat, že dodržováním uvedených návodů si pravděpodobně zajistíte klid.

Pro koho tato příručka tak úplně není?

Pro ostatní tato příručka nebude dostačující. Jakmile máte stroje, manipulační techniku, chemické látky, musíte pečovat o technické vybavení budov, provozujete důlní činnosti, stavebnictví apod., budete muset rozsah některých z 13 kroků více či méně rozšířit. I pro vás může být příručka inspirací a vodítkem, ale konzultujte nebo si najděte bezpečáka.

Nikde netvrďte, že jsem vám slíbil, že vám inspektor nedá pokutu. **Neumím vám to zaručit ani v kanceláři**, ale podle zkušeností a nejlepšího vědomí a svědomí vás vybavuji informacemi, které vám mohou pomoci, jestliže jste doteď o bezpečnost práce příliš nepečovali. Kdo z našich klientů *Šťastnou třináctku* dodržel, doposud pokutu nedostal, i když někteří také potřebovali v závislosti na svém zaměření nějaké úkony navíc.

Živnostníci

Navzdory obecně oblíbenému omylu je třeba BOZP a PO nutné zajišťovat i u osob samostatně výdělečně činných, ačkoli nemáte žádné zaměstnance ani kancelář a za zákazníky dojíždíte. Rozsah je samozřejmě menší než u zaměstnavatelů a upřesníme si jej **ve zvláštní kapitole** určené právě vám. Touto kapitolou, kterou najdete na konci

UKÁZKA • Objednat lze na www.bezflastru.cz

knihy (před právními předpisy), vám ostatně doporučuji začít a pak se ke *Šťastné třináctce* vrátit.

Chcete podobné knihy?

Tato kniha je chráněna autorským právem.[6] Její **legální šíření umožní vytvářet další** podobné materiály, které mají za úkol vám pomáhat. Nelegálním stažením získáte možná jednu knihu zadarmo, ale také přispějete svým dílem k tomu, že další podobná (nebo aktualizovaná, legislativa i principy se občas mění) už nikdy nemusí vzniknout. Jestli jste ji dostali od nás ke stažení zdarma legálně, udělali jsme to s nějakým záměrem a rádi. **Užijte si ji, ale nešiřte ji dál**. To, že byla zdarma pro vás, neznamená, že je zdarma pro všechny.

Právní stav

Právní úprava BOZP a PO je občas měněna nebo doplňována. Příručka, která byla aktuální před deseti lety, v současné době v mnohém neplatí.

Tato kniha staví na úpravě platné v **červnu 2020**.

6 Zákon 121/2000 Sb. autorský zákon

Obsah

Upozornění....3

Proč vznikla tato kniha....9

Úvod — který samozřejmě přeskočte!....13

Šťastná třináctka BOZP a PO....17

01. Směrnice....19

02. Identifikace rizik....33

03. Kategorizace prací....43

04. Osobní ochranné pracovní prostředky....51

05. Začlenění dle požárního nebezpečí....57

07. Revize a kontroly....67

08. Lékárnička první pomoci....75

09. Hasební technika....79

10. Bezpečnostní značení....87

11. Knihy....95

12. Lékařské prohlídky....99

UKÁZKA • Objednat lze na www.bezflastru.cz

13. Prověrky BOZP a preventivní požární prohlídky.....103

14. Docházka a evidence pracovní doby (bonusový krok).....107

Co dělat, když se ohlásí inspektor.....111

Jak je to doopravdy s těmi živnostníky?.....119

Šťastná třináctka v kostce (13+1 krok k BOZP a PO bez flastru)..... 125

Seznam hlavních právních předpisů.....133

Několik citací právních předpisů.....137

Proč vznikla tato kniha?

Budete-li pátrat, zjistíte, že podobná příručka na trhu již dlouhou dobu chybí. Alespoň o ní nevím. Nikdo už roky nenapsal nic použitelného pro běžnou praxi a těch několik knih z dřívější doby má rozsah i šest set stran a aktuálností odpovídá době svého vzniku. V roce 2001 a následujících se odehrála největší smršť v právní úpravě bezpečnosti práce i požární ochrany, která následně vyvrcholila rozsáhlou novelou zákoníku práce v roce 2006 a odsoudila tyto starší příručky do kategorie „inspirativní, ale neaktuální".

Knížka *Bezpečnost práce bez flastru* je jen jedním z našich materiálů k tomuto tématu a možná vás nepotěší. Jestli jste totiž do této chvíle přežili s názorem, že bezpečnost práce rovná se školení, žene se k vám velkou rychlostí nemilé překvapení. Jestli budete chtít získat více informací, zeptejte se nás, co máme k danému tématu ještě k dispozici. Rádi vám poradíme a vše vysvětlíme.

Příručka *Bezpečnost práce bez flastru* přináší stručný průřez minimem, které by měla zajistit každá firma, i když neprovozuje ani chemičku na výrobu čpavku, ani netěží nerosty. Když zajistíte aspoň toto minimum, dostanete možná při inspekci za uši, že jste něco z neznalosti přehlédli, ale nemuseli byste dostat pokutu. Ušlechtilé proslovy o ochraně zdraví zaměstnanců jsou namístě do chvíle, než dojde na víceméně plytkou debatu na téma, **jak se vyhnout průšvihu**. To je, oč tu běží a většinu firem — ruku na srdce a ušlechtilou naivitu stranou — zajímá především...

Když jsem trávil čas u počítače nebo v čajovně nad tabletem či notebookem, bylo to se záměrem vytvořit pomůcku, která by vytrhla trn z paty všem, kteří ve firmách přišli doslova jako slepí k houslím

UKÁZKA • Objednat lze na www.bezflastru.cz

k povinnostem, o jejichž existenci mnohdy tušili jen částečně nebo na ně v životě nenarazili. Ano, tato příručka je pro všechny personalisty, asistentky, účetní a další, kterým mnoho zaměstnavatelů „přihrává“ tuto oblast bez toho, že by jim poskytli záchrannou vestu alespoň v podobě elementárního školení. Nechají je tápat v hlubinách internetu, spletitých pastí často si vzájemně odporujících předpisů a složitých výpočtů a nakonec přistoupit k jedné z „nejdražších“ oblastí (z hlediska možné výše pokut) na základě kombinace domněnek a často neaktuálních a rozporuplných informací. Jsme dnes a denně v kontaktu s novými zákazníky, kteří jsou přesvědčeni, že „bezpečnost práce dělají“, ale mají splněno jen málo z uvedených činností (nejčastěji jen školení, případně nějakou revizi a možná mají pronajímatelem rozmístěné únikové značky z dob kolaudace a hasicí přístroje). Znovu připomínám, že ani všech třináct kroků vás nemusí ochránit úplně za každých okolností, ale absence některých z nich znamená s jistotou problém.

Příručka je také určena všem zaměstnavatelům, kteří do této doby žili v dobré víře, že podepsané školení je jediným svatým grálem bezpečnosti práce a atomovým krytem skrývajícím firmu před pozornými inspektory práce i nenechavými auditory kvality podle ISO 9001.

Chtěl jsem zkrátka, aby „něco“ bylo k dispozici lidem, kteří se chtějí (nebo musí) zabývat bezpečností práce ve firmě, ale nevědí přesně, co mají dělat. Aby bylo k dispozici „cosi“ nesoucího poselství, jak při návštěvě inspektora pokud možno nedostat flastr, něco, co vám ukáže, jak na bezpečnost práce, podlehnete-li stále módnímu vlivu certifikace jakosti. Knížka, která přinese stručný a snadno pochopitelný průřez vším zmatkem, který nám zákonodárce v této oblasti v nepravidelných (nicméně až příliš častých) intervalech naděluje, prokládaný moudry bezpečáka s letitou praxí. Několik stránek, které si vůbec nekladou za cíl udělat z vás dalšího bezpečáka, ale dají vám dostatek potřebných

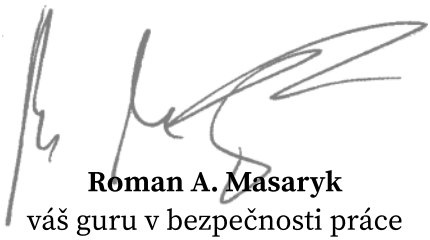
informací k 13 základním tématům bezpečnosti práce a požární ochrany. Prostě něco, co vám zaseje myšlenku, že **bezpečnost práce nerovná se školení**.

Jestli se vám knížka bude líbit (nebo ne), dejte o sobě vědět — mailem, na Facebooku, na našem webu. Chvála se dobře čte, ale i kritika pomůže, protože může další podobný počin vylepšit a pomoci jej pro vás připravit lépe.

Proč si myslím, že takovou knihu mohu napsat?

Tato otázka jistě napadla i vás. Proč si u všech hromů Masaryk myslí, že trh potřebuje právě *jeho* knihu? Někdo ji napsat musel. Působím v bezpečnosti práce a revizích elektrických spotřebičů skoro dvacet let. Prošly mi rukama stovky firem. Ti, kteří absolvovali některou z inspekcí, u nichž jsme mohli být, prošli zatím vždy bez finančního postihu. Vytvořili jsme metodiku, která je jednoduchá, univerzálně použitelná a přitom funkční. A narozdíl od většiny ostatních bezpečáků si nemyslíme, že bychom si měli nechat všechno pro sebe…

A teď už do toho…

Roman A. Masaryk
váš guru v bezpečnosti práce
Praha, červen 2020
bozp@bezflastru.cz

UKÁZKA • Objednat lze na www.bezflastru.cz

Úvod – který samozřejmě přeskočte!

V úvodech obvykle nic nebývá. Poděkování, pár řečí o motivaci napsat knihu a také vyjádření radosti z toho, že jste si ji koupili. Chci udělat výjimku a s hrdě zvednutou korouhví se postavit na obranu všech zhrzených nepřečtených úvodů. Tento úvod bude obsahovat důležité informace a „přeskakovači" o ně zkrátka přijdou.

Bezpečnost práce se vztahuje **nejen na zaměstnance**. Vztahuje se na všechny osoby, které se s **vědomím zaměstnavatele zdržují na jeho pracovištích**. To může být pošťák, studenti na exkurzi, návštěva, obchodní partner, pracovník cizí firmy nebo živnostník, dodavatel, ale také vaše kamarádka, která vám přinesla do práce kastrůlky s obědem. Ano, i na tyto všechny musíte myslet, když nastavujete ve firmě nějaká pravidla.

Kdo další musí řešit bezpečnost práce?

Kromě zaměstnavatelů[1] existuje další skupina lidí, na které se vztahují, byť v omezené míře, povinnosti spojené s bezpečností práce. Mám na mysli živnostníky, spolupracující manžele a některé další. Podíváme se na ně samostatně v kapitole *Jak je to doopravdy s těmi živnostníky?*

Za bezpečnost práce odpovídá **zaměstnavatel**, ale také **vedoucí zaměstnanci**[2] v rozsahu svých funkcí. Tato informace je poměrně zá-

1 Zaměstnavatelem je dle zákoníku práce myšlena osoba, které se fyzická osoba (zaměstnanec) zavázala k výkonu závislé práce v pracovněprávním vztahu (pracovní smlouva nebo dohoda).

2 Vedoucím zaměstnancem je v tomto kontextu zaměstnanec, který může podřízeným ukládat pracovní úkoly, řídit a kontrolovat jejich práci.

UKÁZKA • Objednat lze na www.bezflastru.cz

sadní. Velká část zaměstnanců (včetně vedoucích) se domnívá, že povinnosti má pouze zaměstnavatel. Pokud se prokáže, že zaměstnavatel nastavil opatření v bezpečnosti práce správně a příslušný vedoucí se jimi neřídil, může jít **odpovědnost za případnou škodu za tímto vedoucím** (včetně trestní) a nikoli za zaměstnavatelem. V praxi se setkáváme s vedoucími, kteří si tohoto faktu nejsou vědomi a své povinnosti v této oblasti občas ignorují, ale často o nich nevědí. Ačkoli je výše náhrady omezená, i tak může zabolet.

Budu vědomě používat některé chybné výrazy

Některé nově vznikající názvosloví není vždy krokem kupředu. Například takový *poskytovatel pracovnělékařských služeb*. Asi každý si dovede představit, kdo je **závodní lékař** (vhodnějším výrazem by byl firemní lékař), ale tento slovní nepodarek *Ministerstva zdravotnictví* otáčí naše obrozence, pány Jungmanna a Dobrovského, v hrobě. Jsa tedy obrozencům věren budu nadále užívati slov, jež pochopitelnějšími se zdají, a těch, jež předem zatracena jsou, zdržím se užívání. :-) Příslušným stránkám této příručky bude zkrátka nadále vládnout závodní lékař a jen proto, abych nebyl odborníky osočen z neznalosti a kniha jako chybná zapomenuta, prohlašuji, že právně správný výraz je mi znám.

Podobným výrazem je **řidič referent**. Právní předpis nikoho takového nezná. Zná řidiče z povolání a ty, kteří řídí auto na pracovní cestě, zároveň nemají řízení jako hlavní sjednanou náplň práce a nemusí mít profesní průkaz… vždyť říkám, zkrátka řidič referent…

Vlastně sama **bezpečnost práce** je takovým chybným výrazem. Běžně používaná zkratka je BOZP, tedy *bezpečnost a ochrana zdraví při práci* a nejblíže právním předpisům je výraz *plnění úkolů v prevenci rizik*.

Bezpečnost práce je (nejen, ale hlavně) o „papírech“

Bohužel. Cokoli **není doložitelné, jako by nebylo**. Má to samozřejmě svůj význam – mrtvý zaměstnanec[3] vám ani při nejlepší vůli dodatečně nepotvrdí, že školení měl, jen ho nestihl podepsat a za úraz mohla pouze jeho vlastní chyba, i kdyby to byla stokrát pravda. Proto budete sbírat a zakládat všechny dokumenty a podpisy a zároveň věřit, že je nebudete nikdy potřebovat jako důkazní prostředek. Praxe totiž ukazuje, že vaši zaměstnanci, jinak rozumní lidé, nemají vždy svůj den a někdy se při práci zkrátka chovají tak… nevyzpytatelně. Pomáháme zákazníkům vyšetřovat pracovní úrazy a sami jsme někdy překvapeni, jak k některým došlo.

Dodržujte právní předpisy, ale ne úplně bezhlavě. Většina předpisů v bezpečnosti práce a požární ochraně dává smysl (i když někdy až poté, co vám někdo vysvětlí souvislosti), ačkoli se to samozřejmě nedá říci o všech a za každých okolností.[4] Žádný předpis, ať právní nebo interní, by nikdy neměl suplovat zdravý rozum, ani se o to pokoušet. Zcela jistě způsobí odpor a jakákoli revolta může mít zrovna v BOZP nebo PO i fatální následky.

Není žádným překvapením, že jedním z nejoblíbenějších školení našich zákazníků je školení řidičů. Kromě bezpečnosti práce při řízení vozidla se tam totiž zabýváme dopravními přestupky. Věděli jste, že to,

3 Dlouhodobě tvrdím, že nejdůležitějším úkolem zaměstnance je vrátit se po práci ve zdraví domů, což je ostatně přáním a posláním každého bezpečáka. Podle dostupných statistik Státního úřadu inspekce práce se to každoročně nepodaří přibližně 150 lidem (tento počet dlouhodobě kolísá mezi 140 a 160 zaměstnanci).

4 Nemám v úmyslu obhajovat špatné právní předpisy jen proto, že jsou to právní předpisy. Pokud je zákon opravdu hloupý, nelze spravedlivě požadovat jeho dodržení. Také ovšem nechci nabádat k vědomému porušování zákonů. Jen na omluvu některých z nich chci podotknout, že většina zákonů je (a musí být) psána jako univerzální předpis. A to je někdy na škodu.

UKÁZKA • Objednat lze na www.bezflastru.cz

co je prohlašováno za přestupek (např. projetí radaru vyšší rychlostí, než je dovoleno), ve většině případů přestupkem vůbec není?[5]

Učebnicovým příkladem nepovedeného zákona je *nový občanský zákoník*. Jeho téměř tři tisíce paragrafů jsou často nepřehledné, používají archaické výrazy nebo mají nejasný výklad. Přitom se jím táhne jako červená nit zásadní myšlenka, která většinu paragrafů (a vlastně i dalších zákonů) činí zbytečnými — **máme se chovat jako rozumní li(dé**.

Příklady v knize

V knize jsou uvedeny různé poznámky a příklady z praxe. Všechny jsou autentické, i když jsem z nich odstranil některé detaily, které by mohly vést k identifikaci konkrétní firmy. To jistě pochopíte.

5 Více o přestupcích a jejich řešení se můžete dozvědět na našem webu. Také se tam dočtete, proč tvrdím, že většina údajných přestupků, za něž vám chtějí ukládat pokuty, vůbec nejsou přestupky.

Šťastná třináctka BOZP a PO

A teď už pojďme na **Šťastnou třináctku BOZP a PO**. Některé z těchto kroků budou jednoduché, některé vám zaberou více času a na některé si budete muset najmout odborníka s příslušnou kvalifikací. Jak bylo řečeno v úvodu, část úkonů v bezpečnosti práce si můžete zařídit sami, část potřebuje zvláštní kvalifikaci (např. revize). Asistenci budete potřebovat u většiny činností v požární ochraně.

Dá se říci, že zajištění těchto třinácti kroků je základem pro váš klid. Zaprvé se jedná o prevencí před úrazy a škodami, protože součástí správně nastaveného systému je průběžné vyhledávání a snižování rizik a výsledkem řádně poučený a proškolený zaměstnanec. Zadruhé vám přinese větší klid v případě inspekce, policejního vyšetřování, šetření pojišťovnou nebo nenadálého problému, protože k nehodě může dojít přes veškerou prevenci.

Třináct kroků

1. Nastavení systému BOZP a PO — interní předpisy (směrnice)
2. Identifikace rizik
3. Zařazení prací do kategorií (kategorizace prací)
4. Vyhodnocení a přidělení osobních ochranných pracovních prostředků (OOPP)

UKÁZKA • Objednat lze na www.bezflastru.cz

5. Začlenění vykonávaných činností do kategorie dle požárního nebezpečí

6. Školení a odborná příprava

7. Revize a kontroly technických zařízení

8. Lékárnička první pomoci

9. Hasební technika (hasicí přístroje a další)

10. Bezpečnostní značení a signály

11. Umístění knihy úrazů, požární knihy a dalších

12. Zajištění smluvního poskytovatele pracovnělékařských služeb (závodní, resp. firemní lékař) a provádění lékařských prohlídek

13. Prověrky BOZP a preventivní požární prohlídky

a bonusový krok:

14. Evidence pracovní doby, přesčasů a čerpání přestávek (docházka)

Těchto třináct kroků se nebude výrazně lišit ani u velkých nebezpečných provozů. Jen budou prováděny v **mnohem širším rozsahu**. Připomínám, že v této příručce se budeme zabývat „běžnou“ firmou, jakých je převážná většina.

01. Směrnice (interní předpisy)

Co neřeší právní předpis, musí řešit směrnice

Právní předpisy (zákony, nařízení vlády, vyhlášky) se často snaží regulovat i věci, které by rozhodně řešit neměly. Přesto však existují témata, do kterých zákonodárce buď omylem nebo záměrně nezasáhl, případně rovnou deleguje pravomoc na vás, abyste si danou věc ošetřili sami v rámci své firmy. Přesně k tomuto účelu slouží **vnitřní předpisy**, obvykle ve formě směrnic.

Příkladem je školení bezpečnosti práce, kde si „obsah a četnost stanoví zaměstnavatel“.[1] Dalšími jsou například stanovení osoby, která má právo nařídit zaměstnancům zkoušku na alkohol či návykovou látku, postupu a osoby odpovědné za přidělování osobních ochranných pracovních prostředků, odpovědnost za revize, organizace lékařských prohlídek… Témat se najde mnoho **v závislosti na činnostech**, které provozujete.

Rozsah směrnic je (víceméně) na vás

Formu ani rozsah vnitřních předpisů právní předpisy nijak nespecifikují. Přáli bychom si, aby mohla směrnice mít *dvě stránky* typu „to, co neřeší zákony, my děláme takto“, protože většina „tlustospisů“ o desítkách stran zůstává čtením poněkud nedotčena. Právně tomu v podstatě nic nebrání, ale…

1 Zákoník práce, §103 odst. 3

UKÁZKA • Objednat lze na www.bezflastru.cz

Záleží ovšem pouze na vaší odvaze, předložíte-li podobný dokument při inspekci práce. Inovace tohoto druhu není rozhodně vítaná. Není to proto, že by inspektoři byli natolik zkostnatělí. Jen prostě nebudou (oprávněně) věřit tomu, že vaši zaměstnanci skutečně studovali směrnici se *Sbírkou zákonů* v ruce. A přestože většina inspektorů jsou velmi rozumní a příjemní lidé, obvykle očekávají **sadu směrnic**, kterou je možné si prolistovat jako celek bez dalších pomůcek (papírově nebo alespoň elektronicky v počítači). Zkrátka předložení dvoustránkové směrnice pro vás nemusí dopadnout dobře a argument, že „neznalost zákona zaměstnance neomlouvá" vás nezachrání. Svým způsobem je to pravda, ale zákoník práce vám ukládá **povinnost s právními předpisy zaměstnance seznámit**, což byste museli vyřešit jiným, prokazatelným způsobem.

> S inspektory práce jsme se nakonec shodli na možném řešení. Vnitřní předpis by obsahoval odkazy na konkrétní ustanovení právních předpisů (čísla paragrafů, odstavců) a nadále řešil jen odchylnou úpravu u vás nebo doplnil to, co právní předpis nestanoví. Je to ovšem nepraktické – musíte pak se směrnicí v ruce listovat právními předpisy. Nakonec je tedy stejně nejpohodlnější pokračovat dosavadním kopírováním zákonů do směrnic.
>
> Guruova poznámka z praxe

Výjimku tvoří směrnice pro samostatně podnikající osoby, nebo „one-man-show" společnosti, které nemají žádného zaměstnance, pouze jednatele na základě jiné smlouvy než pracovní. Nevytvářet zbytečný balast vnitřních předpisů je v tomto případě v pořádku, protože jediným, kdo by je měl číst, je ten, kdo je zároveň vydal. Proto se omezujeme na krátké shrnutí záležitostí, které právní předpis neřeší, deleguje nebo budou zkrátka jinak. Zde je dvoustránková směrnice naopak běžná. Ostatně OSVČ jistě nepůjde sám proti sobě kvůli nějakému formálnímu nedostatku v dokumentu.

Sada směrnic, kterou dostávají naši smluvní klienti, má momentálně 50 stránek k přibližně dvaceti tématům a prošla inspekcí opakovaně bez problému. Rádi bychom ji také zkrátili, ale dvě stránky výsledkem určitě nebudou. Najděte zkrátka nějaký **rozumný kompromis**.

Nikdo také neurčuje, zda se má jednat o sadu samostatných tenčích dokumentů (například každá směrnice zvlášť) nebo jeden tlustý dokument. V prvním případě si při úpravách můžete přetisknout jen změněné dokumenty, ale zase se sada hůře udržuje.

> Nám se osvědčila kombinace - udělat jeden dokument, který je rozdělen na kapitoly stránkované vždy od jedničky. Vlastně je to mnoho směrnic v jednom dokumentu. Pak se dají provázat údaje z první stránky na všechny následující pomocí polí. Udržujete tak jeden dokument a přitom jej nemusíte po úpravě tisknout celý.
>
> Ajťákova technická připomínka ve smyslu „ty neumíš s texťákem?“

Obvyklá témata směrnic

Vaše fantazie není nijak omezena a podle vykonávaných činností se může seznam podstatně rozšířit. Budeme-li hledat nějaký průnik pro všechny firmy bez ohledu na jejich zaměření, je to právě následující vzorový seznam témat, která bude v menší či větší míře třeba ošetřit:

- Řídicí dokument bezpečnosti práce a požární ochrany (jinými slovy, jak to u vás vlastně děláte)
- Školení bezpečnosti práce a požární ochrany
- Postup pro pracovní úrazy a nemoci z povolání

Kvalitní „bezpečák“ je poloviční právník, zčásti pedagog, ví něco téměř o každé práci a bohužel se také většinou snaží být paranoidně tajemný, aby konkurenci náhodou neprozradil část svých zkušeností. Na banální a logickou otázku ohledně bezpečnosti práce, tedy **Co nejméně musíme udělat, abychom nedostali flastr**, dostanete obvykle zamlženou odpověď, v níž je skryto jediné – bez nás to nejde a nepůjde. Nemluvte nám do řemesla a hlavně plaťte...

Přitom základ bezpečnosti práce a požární ochrany je v principu u každého zaměstnavatele stejný (podle vykonávaných činností může být třeba jej rozšířit o další úkony a dokumenty). Tato příručka, která nemá momentálně na trhu rozumnou alternativu, odkrývá tento základ a její autor – ačkoli připouští, že se nejedná o vyčerpávající učebnici bezpečnosti práce – si troufá tvrdit, že dodržením jednoduchých 13 kroků **Šťastné třináctky** můžete být za běžných okolností uchráněni zbytečných komplikací.

Užijte si čtení. A kdyby něco, víte, kde nás najít.

BEZPEČÁCI.CZ
BOZP A PO · PROJEKT SKUPINY RAMAGO.NET
www.bezpecaci.cz
zakaznik@bezpecaci.cz
+420-776.322.626, 776.726.246

ISBN 978-80-904861-4-0
9 788090 486140

RAMAGO.NET
PODNIKÁNÍ · OSOBNÍ ROZVOJ · ZÁBAVA